

AVRUPA VATANDAŞLIK SÖZLEŞMESİ

Strazburg, 6.XI.1997

İngilizceden Çeviren: Alper Can AYKAÇ*

Antlaşmanın Özeti¹

Bu Sözleşme, vatandaşlığın tüm unsurlarına uygulanan ilke ve kuralları barındırır. Bu yeni bir vatandaşlık kazanmayı ve eski vatandaşlığa yeniden alınmayı kolayca sağlamak, vatandaşlığın yalnızca iyi bir nedenle kaybedilmesini ve keyfi olarak iptal edilememesini temin etmek, vatandaşlık başvurularına uygulanan usulün adil, tarafsız ve temyize açık olmasını garanti etmek ve devlet halefiyeti sonucunda vatansız bırakılma tehlikesi içerisindeki kişilerin durumunu düzenlemek amacıyla tasarlanmıştır.

Konsey'in yeni metni, ulusal ve uluslararası hukuktaki bu sorun hakkında son düşüncelerin sentezini sunar ve bunu yapan ilk uluslararası metindir. Bu metin, demografik ve demokratik değişimleri (özellikle, 1989'dan bu yana Orta ve Doğu Avrupa'da meydana gelen göç ve devlet halefiyetini) yansıtır. Yeni vatandaşlık kanunlarını son zamanlarda kabul etmiş olan bazı devletler, kendi kanunlarını bu metin üzerinde temellendirmişlerdir.

Metnin arkasındaki bazı önemli ilkeler şunlardır:

- vatansızlığın önlenmesi;
- ayrımcılık yasağı: vatandaşlık sorunlarını düzenlenmesinde devletler cinsiyet, din, ırk, renk, ulusal ya da etnik köken vb. temelindeki ayrımcılıkların tümünden kaçınmalıdır;
- ilgili bölgelerdeki mutaden ikamet eden kişilerin haklarına saygı.

* Av., Eskişehir Barosu.

¹ <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Summaries/Html/166.htm>

Başlangıç

Avrupa Konseyi Üye Devletleri ve bu Sözleşmeye imzacı olan diğer Devletler,

Avrupa Konseyi'nin hedefinin, kendi üyeleri arasında daha büyük bir birliğe ulaşmak olduğunu düşünerek;

Vatandaşlık, çok vatandaşlık ve vatansızlıkla ilgili olan sayılı uluslararası belgeleri göz önünde tutarak;

Vatandaşlıkla ilgili sorunlarda, Devletlerin ve kişilerin meşru çıkarlarının her ikisinin de hesaba katılması gerektiğini kabul ederek;

İç hukuklarında kabul ettikleri kadarıyla, vatandaşlıkla ilgili hukuk ilkelerinin iyiye giden gelişimini ilerletmek arzusuyla ve mümkün olduğu kadarıyla, vatansızlık olaylarından kaçınmak arzusuyla;

Vatandaşlıkla ilgili sorunlarda ayrımcılıktan kaçınmak arzusuyla;

İnsan Haklarını ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşmenin 8. maddesinde kapsandığı kadarıyla aile yaşamına saygı hakkının bilincinde olarak;

Çok vatandaşlık sorununa yönelik çeşitli Devlet yaklaşımlarını dikkate alarak ve her bir Devletin, kendi vatandaşının bir diğer vatandaşlığı kazanması veya sahiplenmesi olgusuna iç hukukunda hangi sonucun bağlanacağına karar vermede özgür olmasını tanıyarak;

Çok vatandaşlığın, özellikle de çok vatandaşlık sahibi kişilerin hak ve ödevlerinin sonuçlarına uygun çözümler bulmanın arzulanabilirliği üzerinde anlaşarak;

Birden fazla Taraf Devlet vatandaşlığa sahip olan kişilerden, bu Tarafların yalnızca birine bağlı olarak askeri yükümlülüklerini tamamlamalarını istemenin, arzu edilen gereklilik olduğunu düşünerek;

Vatandaşlık sorunlarından sorumlu ulusal makamlar arasındaki uluslararası işbirliğinin ilerletilmesi ihtiyacını düşünerek;

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

I. Bölüm – Genel hükümler

1. Madde – Sözleşmenin amacı

Bu sözleşme taraf devletlerin uyacakları, birden çok vatandaşlık sahibi kişilerin askerî yükümlülükleri ile ilgili kuralları ve gerçek kişilerin vatandaşlıkları ile ilgili kural ve ilkeleri düzenler.

2. Madde – Tanımlar

Bu Sözleşmenin amaçlarıyla ilgili olarak:

a. “vatandaşlık” kişinin etnik kökenini ifade etmeyen kişi ile Devlet arasındaki yasal bir bağ anlamına gelir;

b. “çok vatandaşlık” aynı kişinin aynı zamanda iki veya daha fazla vatandaşlığa sahip olması anlamına gelir;

c. “çocuk” 18 yaşın altındaki herhangi bir kişi anlamına gelir, meğer ki çocuklara uygulanan hukuk uyarınca daha erken reşit olunsun;

d. “iç hukuk” bağlayıcı uluslararası belgelerden çıkan kuralların yanı sıra, anayasayı, kanunu, yönetmelikleri, kararnameleri, içtihatları, örf kurallarını ve uygulamalarını içeren ulusal hukuk sisteminin bütün hükümleri, anlamına gelir.

II. Bölüm – Vatandaşlığa ilişkin genel ilkeler

3. Madde – Devletin yetkileri

1. Her bir Devlet, kendi hukuku altında kimin vatandaşı olduğunu belirler.

2. Bu hukuk, vatandaşlık hakkındaki uygulanabilir olan uluslararası sözleşmelere, uluslararası örf ve hukukun tanınmış genel ilkelerine uygun olduğu sürece, diğer Devletler tarafından kabul edilir.

4. Madde – İlkeler

Her bir Taraf Devletin vatandaşlığına dair kuralları aşağıdaki ilkeleri temel alır.

a. herkes vatandaşlık hakkına sahiptir;

- b. vatansızlıktan kaçınılmalıdır;
- c. hiç kimse keyfi olarak vatandaşlığından mahrum edilemez;
- d. Bir Taraf Devlet vatandaşı ile yabancı arasında ne evlilik, ne evliliğin sona ermesi, ne de evlilik sırasında eşlerden birisinin vatandaşlığını değiştirmesi, kendiliğinden diğer eşin vatandaşlığına etki eder.

5. Madde – Ayrımcılık Yasağı

1. Taraf Devletin vatandaşlığa dair kuralları fark gözeten ibarelerle yer veremez veya cinsiyet, inanç, ırk, renk ya da ulusal veya etnik köken temelinde ayrımcılığa varan herhangi bir uygulamayı içeremez.
2. Vatandaşlığını doğumla veya sonradan kazanmış olan vatandaşları arasındaki ayrımcılığı yasaklayan ilke, Taraf Devletlerin her birini yönlendirir.

III. Bölüm – Vatandaşlığa ilişkin kurallar

6. Madde – Vatandaşlığın kazanımı

1. Her Taraf Devlet kendi iç hukukunda kendi vatandaşlığının, aşağıdaki kişiler tarafından kanunen (*ex lege*) kazanılmasını sağlar:
 - a. yurtdışında doğan çocuklar bakımından Taraf Devletin iç hukukunca sağlanan herhangi bir istisnaya tabi olmakla birlikte, doğumları sırasında ebeveynlerinden birisinin bu Taraf Devletin vatandaşlığına sahip olduğu çocuklar. Tanıma, mahkeme kararı veya benzer bir usulle kurulan çocukların soybağı ile ilgili olarak, her Taraf Devlet, kendi iç hukuku tarafından belirlenen usulü izleyerek çocukların kendi vatandaşlığını kazanmalarını sağlar.
 - b. aksi halde vatansız kalacak olan, Taraf Devlet topraklarında bulunmuş çocuklar.
2. Her Taraf Devlet kendi iç hukukunda kendi vatandaşlığının, kendi topraklarında doğan ve doğum sırasında başka bir vatandaşlığı kazanmamış olan çocuklar tarafından kazanılmasını sağlar. Bu tür bir vatandaşlık aşağıdaki şekilde tanınır:
 - a. doğum anında kanunen (*ex lege*); veya

b. sonradan, Taraf Devletin iç hukukunda belirtildiği biçimde, uygun makama yapılan vatansız kalan çocuğun veya onun adına başka bir ilgilinin başvurusu üzerine vatansız kalan çocuğa tanınır. Bu tür bir başvuru, başvurunun yapılmasından hemen önceki beş yılı aşmayan bir dönem için Taraf Devlet topraklarında hukuken ve mutaden ikamet şartına tabi kılınabilir.

3. Her Taraf Devlet kendi iç hukukunda kendi topraklarında hukuken ve mutaden ikamet eden kişilerin vatandaşlığa alınmasını sağlar. Vatandaşlığa alma koşullarını belirlerken, başvuru yapılmadan önceki ikamet şartı on yılı aşamaz.

4. Her Taraf Devlet kendi iç hukukunda aşağıdaki kişiler için kendi vatandaşlığının kazanımını kolaylaştırır:

- a. kendi vatandaşlarının eşleri;
- b. 6. maddenin 1. paragrafının 1. bendi dışında kalan, kendi vatandaşlarının çocukları;
- c. kendi vatandaşlığını kazanan veya kazanmış olan kişinin çocukları;
- d. kendi vatandaşı tarafından evlat edinilen çocuklar;
- e. kendi topraklarında doğan ya da orada hukuken ve mutaden ikamet eden kişiler;
- f. kendi topraklarında 18 yaş öncesinden beri ilgili Taraf Devletin belirlediği bir dönem boyunca hukuken ve mutaden ikamet eden kişiler;
- g. kendi topraklarında hukuken ve mutaden ikamet eden mülteci tanımlı kişiler ve vatansızlar.

7. Madde – Kanunen (*ex lege*) ya da Taraf Devletin kararıyla vatandaşlığın kaybı

1. Taraf Devlet kendi iç hukukunda aşağıdaki istisnâ haller dışında kanunen ya da Taraf Devletin kararıyla vatandaşlığın kaybı hakkında hükümler koyamaz:

- a. başka bir vatandaşlığın gönüllü olarak kazanılması;
- b. başvurana yüklenebilecek herhangi bir ilgili olgu hakkında bil-

gi gizleme, yanlış bilgi verme veya hileli davranış yoluyla Taraf Devletin vatandaşlığını kazanmak;

c. yabancı bir silahlı kuvvetlerinde gönüllü hizmette bulunmak;

d. Taraf Devletin önemli menfaatlerine ciddi surette zarar veren fiillerde bulunmak;

e. Taraf Devlet ile yurtdışında hukuken ikamet etmekte olan vatandaş arasındaki gerçek bağ eksikliği;

f. çocuğun küçüklüğü sırasında kabul edilen, Taraf Devletin vatandaşlığının kanunen (*ex lege*) kazanımına yol açan iç hukuk tarafından düzenlenen önkoşulların tamamlanamayacak olması;

g. çocuğun, kendisini evlat edinen ebeveynlerin birinin veya ikisinin de yabancı vatandaşlığını kazanması veya buna sahip olması durumunda, çocuğun evlat edinmesi.

2. 1. paragrafın c ve d bentlerince kapsanan olaylar dışında, Taraf Devlet, vatandaşlığı kaybeden ebeveynlere sahip çocuğun vatandaşlığının kaybını düzenleyebilir. Ancak ebeveynlerinden birisi bu vatandaşlığa sahipse çocuk bu vatandaşlığı kaybetmez.

3. Eğer ilgili kişi bu maddenin 1. ve 2. paragraf hükümleri nedeniyle vatansız kalacaksa Taraf Devlet bu hükümler altındaki vatandaşlığın kaybını sağlayamaz; bu maddenin 1. paragrafının b. bendinde anılan olaylar istisnadır.

8. Madde – Kişinin kararıyla vatandaşlığın kaybı

1. Her Taraf Devlet, ilgili kişinin bu yüzden vatansız kalmaması kaydıyla, vatandaşlıktan çıkmasına izin verir.

2. Ancak, Taraf Devlet kendi iç hukukunda, çıkmanın yalnızca yurtdışında mutaden ikamet eden vatandaşlara etki edeceğini düzenleyebilir.

9. Madde – Yeniden vatandaşlığa alınma

Her Taraf Devlet, hukuken ve mutaden kendi topraklarında ikamet eden eski vatandaşlarının yeniden vatandaşlığa alınmalarına getirilen

kendi iç hukukundaki koşullar altında ve vatandaşlığa yeniden alınma olaylarında kolaylık sağlar.

IV. Bölüm – Vatandaşlığa ilişkin usul

10. Madde – Başvuruların işleme konması

Her Taraf Devlet, kendi vatandaşlığının kazanımına, elde tutumuna, kaybına, yeniden alımına ya da onayına ilişkin başvuruların makul bir zamanda işleme konulmasını temin eder.

11. Madde – Kararlar

Her Taraf Devlet, kendi vatandaşlığının kazanımına, elde tutumuna, kaybına, yeniden alımına ya da onayına ilişkin kararların yazılı gerekçeler içermesini temin eder.

12. Madde – Kararların yeniden gözden geçirilmesi hakkı

Her Taraf Devlet, kendi vatandaşlığının kazanımına, elde tutumuna, kaybına, yeniden alımına ya da onayına ilişkin kararların kendi iç hukukuna uygun biçimde idarî ve yargısal gözden geçirmeye açık olmasını temin eder.

13. Madde – Harçlar

1. Her Taraf Devlet, kendi vatandaşlığının kazanımına, elde tutumuna, kaybına, yeniden alımına ya da onayına yönelik harçların makul olmasını temin eder.

2. Her Taraf Devlet, idarî ve yargısal gözden geçirme harçlarının başvurana engel teşkil etmemesini temin eder.

V. Bölüm – Çok vatandaşlık

14. Madde – Çok vatandaşlık olayları

1. Taraf Devlet şunlara izin verir:

a. çocukların kendiliğinden doğum anında farklı vatandaşlıklar kazanarak bu vatandaşlıkları elinde bulundurmalarına;

b. kendi vatandaşlarının diğer bir vatandaşlığı evlilik yolu ile kendiliğinden kazandığı durumlarda bu diğer vatandaşlığa sahip olmalarına.

2. 1. paragrafta anılan vatandaşlığın elde bulundurulması, bu Sözleşmenin 7. maddesindeki ilgili hükümlere tabidir.

15. Madde – Olası diğer çok vatandaşlık olayları

Bu Sözleşmenin hükümleri, aşağıdaki hususları iç hukuklarında belirlemek için Taraf Devletin haklarını sınırlandırmaz:

a. diğer bir Devletin vatandaşlığına sahip ya da bunu kazanmış olan kendi vatandaşının Taraf Devletin vatandaşlığını elinde bulundurmasını veya kaybetmesini;

b. kendi vatandaşlığının kazanımının veya elde tutumunun diğer vatandaşlığın kaybına veya diğer vatandaşlıktan çıkmaya tabi olmasını.

16. Madde – Önceki vatandaşlığın muhafazası

Taraf Devlet, çıkmanın ya da kaybın mümkün olmadığı veya makul olarak istenemeyeceği durumlarda, kendi vatandaşlığının kazanımı veya elde tutumu için diğer bir vatandaşlıktan çıkma veya bu diğer vatandaşlığın kaybı şartını koyamaz.

17. Madde – Çok vatandaşlığa ilişkin hak ve ödevler

1. Taraf Devletin başka bir vatandaşlığa da sahip olan vatandaşı, ikamet ettiği bu Taraf Devlet topraklarında, bu Taraf Devletin diğer vatandaşları ile aynı hak ve ödevlere sahiptir.

2. Bu bölümdeki hükümler aşağıdakilere etki etmez:

a. eşzamanlı olarak başka bir vatandaşlığa sahip olan Taraf Devlet vatandaşı lehine Taraf Devletçe sağlanan diplomatik ve konsüler korumayla ilgili uluslararası hukuk kurallarına;

b. her bir Taraf Devletin çok vatandaşlık olaylarındaki uluslararası özel hukuk kurallarının uygulanışına

VI. Bölüm – Devlet halefiyeti ve vatandaşlık

18. Madde – İlkeler

1. Devlet halefiyeti olaylarındaki vatandaşlık sorunlarında ilgili her Taraf Devlet, hukukun üstünlüğü ilkesine, insan haklarıyla ilgili olan kurallara ve bu Sözleşmenin 4. ve 5. maddeleri ile bu maddenin 2. paragrafı içerisinde kapsanan ilkelere – özellikle de vatansızlıktan kaçınma amacıyla – saygı gösterir.

2. Devlet halefiyeti olaylarında vatandaşlığın tanıma ve elde tutma hakkında karar verirken, ilgili Taraf Devlet özellikle şu hususları hesaba katar:

- a. ilgili kişinin Devletle arasındaki gerçek ve etkili bağı;
- b. ilgili kişinin Devlet halefiyeti esnasındaki mutad ikameti;
- c. ilgili kişinin iradesini;
- d. ilgili kişinin ülkesel kökenini.

3. Vatandaşlık kazanımının yabancı bir vatandaşlığın kaybına tabi olduğu durumlarda, bu Sözleşmenin 16. maddesinin hükümleri uygulanır.

19. Madde – Uluslararası anlaşma yoluyla dostane çözüm

Devlet halefiyeti olaylarında, ilgili Taraf Devletler, kendi aralarında, ve gerekirse ilgili diğer Devletlerle olan bağlantıları yolu ile, vatandaşlığa ilişkin sorunları düzenlemek için gayret sarf ederler. Bu tür anlaşmalarda, bu bölümde kapsanan veya bu bölüme gönderme yapılan ilke ve kurallara saygı gösterilir.

20. Madde – Vatandaş olmayanlarla ilgili ilkeler

1. Her Taraf Devlet aşağıdaki ilkelere saygı gösterir:

a. üzerindeki egemenliğin Halef devlete geçtiği topraklarda mutaden ikamet eden ve Halef Devlet vatandaşlığını kazanamamış olan Selef Devlet vatandaşı bu Devlette kalmaya devam eder;

b. a. bendinde sayılan kişiler sosyal ve ekonomik haklar bakımından Halef Devlet vatandaşları ile aynı muameleyi görür.

2. Her Taraf Devlet egemenlik gücünün kullanımının dahil oldu-

ğu kamu hizmetinde çalışmaktan 1. paragraf altında sayılan kişileri mahrum bırakabilir.

VII. Bölüm – Çok vatandaşlık olaylarındaki askerî yükümlülükler

21. Madde – Askerî yükümlülüklerin tamamlanması

1. İki veya daha fazla Taraf Devletin vatandaşlığına sahip kişilerden bu taraf Devletlerin yalnızca birisine bağlı olarak kendi askerî yükümlülüklerini tamamlaması istenir.

2. 1. paragrafın uygulama biçimi, Taraf Devletler arasındaki özel anlaşmalar ile belirlenebilir.

3. Özel bir anlaşmanın aksine koşullar öngördüğü veya öngörebileceği durumlar dışında, aşağıdaki hükümler iki veya daha Taraf Devletin vatandaşlığına sahip kişiler için uygulanır:

a. Bu kişilerden herhangi biri, muteden ikamet ettiği toprakların sahibi olan Taraf Devlete bağlı olarak askerî yükümlülüklerle tabidir. Bununla birlikte, bu kişiler vatandaşı olduğu bir diğer Taraf Devlete bağlı biçimde gönüllü olarak askerî yükümlülüklerle itaat etmek amacıyla, önceki Taraf Devletçe istenen etkin askerî hizmetin toplam ve etkili dönemine en azından eşit olan bir dönem için 19 yaşına kadar seçim yapmakta özgürdür;

b. Vatandaşı olmadıkları Taraf Devlet topraklarında veya Taraf olmayan bir Devletin topraklarında mutaden ikamet eden kişiler, vatandaşı oldukları Taraf Devletlerden herhangi birisinin topraklarında askerî hizmetlerini icra etmek için seçim yapabilirler;

c. a. ve b. bentlerinde yer alan kurallara uygun biçimde bir Taraf Devlete bağlı olarak, bu Taraf Devletin hukukunda öngörüldüğü biçimde, askerî yükümlülüklerini tamamlayacak olan kişiler, diğer Taraf Devletlerden herhangi birine veya vatandaşı oldukları Taraf Devletlerle bağlı olarak askerlik yükümlülüklerini tamamlamış sayılırlar;

d. Vatandaşı oldukları Taraf Devletlerin arasında bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinin öncesinde bu Taraf Devletlerden birisine bağlı olarak kendi askerî yükümlülüklerini, bu Taraf devlet hukukuna uygun biçimde tamamlamış olan kişiler, diğer Taraf Devletlerden her-

hangi birine veya vatandaşı oldukları Taraf Devletlere bağılı olarak aynı yükümlölüklerini tamamlamış sayılırlar;

e. a. bendine uygun olarak, vatandaşı oldukları Taraf Devletlerin birisine bağılı biçimde etkin askerlik yükümlölüğünü icra etmiş olan ve sonradan mutad ikametlerini vatandaşı oldukları diğeri bir Taraf Devlet topraklarına nakleden kişiler, yalnızca ikinci Taraf Devlete bağılı biçimde kalan askerlik yükümlölüklerinden mesul olurlar;

f. Bu maddenin uygulaması, herhangi bir bakımdan, ilgili kişilerin vatandaşlıklarına hâlel getirmez;

g. Herhangi bir Devletçe ilan edilen seferberlik durumunda, bu madde hükmü altında doğan yükümlölükler, bu Taraf Devlet için bağlayıcı olmaz.

22. Madde – Askerî yükümlölüklerden muafiyet veya seçimlik sivil hizmetler

Özel bir anlaşmanın aksine koşullar öngördüğü veya öngörebileceği durumlar dışında, aşağıdaki hükümler iki veya daha Taraf Devletin vatandaşlığına sahip kişiler için uygulanır:

a. bu Sözleşmenin 21. maddesinin 3. paragrafındaki c. bendi, askerî yükümlölüklerden muaf tutulan veya onun yerine seçimlik olarak sivil hizmetleri tamamlayan kişilere uygulanır;

b. zorunlu askerî hizmet aramayan Taraf Devletin vatandaşı olan kişiler, bu Taraf Devlet topraklarında mutaden ikamet ettikleri zaman, askerî yükümlölüklerini yerine getirmiş olarak farz edilirler. Bununla birlikte sözü edilen mutad ikamet, ilgili Taraf Devletlerin her birinin onay, kabul veya katılım belgelerini tevdi ettikleri zaman ya da imza anında bildirecekleri belirli bir yaşa kadar sürdürölmedikçe askeri hizmetin arandığı durumlarda, vatandaşı oldukları Taraf Devletlere veya Taraf Devlete bağılı olarak, bu kişiler askerî yükümlölüklerini yerine getirmemiş sayılırlar;

c. zorunlu askerî hizmet aramayan Taraf Devletin vatandaşı olan kişiler ayrıca, mutaden ikamet edip etmediklerine bakılmaksızın, vatandaşı oldukları Taraf Devletin veya Taraf Devletlerin etkin askerî hizmeti dönemine en azından eşit olan toplam ve etkili dönem için zorunlu askerî hizmet aramayan Taraf Devletin silahlı kuvvetlerine

gönüllü olarak yazıldıkları zaman, askerî yükümlülüklerini yerine getirmiş olarak farz edilirler.

VIII. Bölüm – Taraf Devletler arasındaki işbirliği

23. Madde - Taraf Devletler arasındaki işbirliği

1. Taraf Devletlerin arasındaki işbirliğini kolaylaştırmak amacıyla, Taraf Devletlerin yetkili makamları:

a. vatansızlık ve çok vatandaşlık örneklerini ve Sözleşmenin uygulanmasındaki gelişmeleri içeren vatandaşlık alanındaki kendi iç hukukları hakkında, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne bilgi sağlarlar;

b. vatandaşlık alanındaki kendi iç hukukları ve Sözleşmenin uygulanmasındaki gelişmeleri hakkında talep üzerine diğerlerine bilgi sağlarlar.

2. Taraf Devletler, ilgili tüm sorunlarla uğraşmak ve ilişkili sorunlarla ve vatandaşlıkla ilgili hukuk ilkelerinin iyiye giden gelişimini ilerletmek amacıyla, kendi aralarında ve Avrupa Konseyi'nin uygun hükümetlerarası organının yapısı içerisindeki Avrupa Konseyi'nin diğer üye Devletleri ile işbirliği yaparlar

24. Madde - Bilgi takası

Veri koruması ile ilgili uygulanan hukuka tabi olarak, her Taraf Devlet, aynı bildirgeyi yayımlayan diğer Taraf Devletlerin herhangi birini diğer Taraf Devlet vatandaşları tarafından gönüllü vatandaşlık kazanımı hakkında bilgilendireceğini herhangi bir anda bildirebilir. Bu tür bir bildirge, altında Taraf Devletin bu bilgiyi vereceği koşulları içerebilir. Bu bildirge herhangi bir anda geri alınabilir.

IX. Bölüm – Sözleşmenin uygulanışı

25. Madde – Bu Sözleşmenin uygulanışı ile ilgili bildirimler

1. Her Taraf Devlet, VII. Bölümün, Sözleşme uygulamasının dışında tutulacağını, imza anında ya da onay, kabul, uygun bulma veya

katılım belgelerinin tevdii anında bildirebilir.

2. VII. Bölüm hükümleri, hangi Taraf Devletler için yürürlükte ise, bu Taraf Devletlerin arasındaki ilişkiler için uygulanabilir.

3. Her Taraf Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne, imza anında ya da onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdii anında Sözleşme uygulamasının dışında tutulan VII. Bölüm hükümlerinin uygulanacağını, daha sonradan bildirebilir. Bu bildirim, tebliğ tarihinden itibaren etkili olacaktır.

26. Madde - Bu Sözleşmenin etkileri

1. Bu Sözleşmenin hükümleri, vatansızlığa dair daha lehe olan hakların kişilere uyarlandığı veya uyarlanabileceği, yürürlükte olan ve yürürlüğe girebilecek, iç hukukun ve bağlayıcı uluslararası belgelerin hükümlerine halel getirmez.

2. Bu Sözleşme, aşağıdaki belgeler ile bağlanan Taraf Devletler arasındaki ilişkilerde bu belgelerin uygulamasına halel getirmez:

a. 1963 Çok Vatandaşlık Olaylarının Azaltılması ve Çok Vatandaşlık Olaylarındaki Askerî Yükümlülükler Hakkında Sözleşme'nin ve Protokollerinin;

b. Bu Sözleşme ile uyduğu ölçüde, diğer bağlayıcı uluslararası belgelerin.

X. Bölüm - Son hükümler

27. Madde - İmza ve yürürlüğe giriş

1. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi üye Devletlerinin ve bu titiz çalışmaya katılmış olup da üye olmayan Devletlerin imzalarına açıktır. Bu Devletler bağlanmaya dair kendi rızalarını aşağıdaki şekillerle ifade edebilirler:

a. Onay, kabul, uygun bulma bakımından çekincesiz olarak imzalamak; veya

b. Onay, kabul, uygun bulma şartıyla imzalamak

Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'nde saklanır.

2. Sözleşme, Avrupa Konseyi'nin üç üye Devletinin bir önceki paragrafın hükümleri doğrultusunda Sözleşmeyle bağlı olma rızasını ifade ettiği tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimi izleyen ayın ilk günü, Sözleşmeyle bağlı olma rızasını ifade etmiş olan tüm Devletler için, yürürlüğe girer.

3. Sözleşmeyle bağlı olma rızasını sonradan ifade eden herhangi bir Devlet bakımından Bu Sözleşme, imza tarihinden ya da onay, kabul veya uygun bulma belgesinin tevdii tarihinden sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

28. Madde – Katılım

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi bu titiz çalışmaya katılmamış olup Avrupa Konseyi'ne üye olmayan herhangi bir Devleti bu sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2. Herhangi bir katılımcı Devlet bakımından, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne tevdii tarihinden sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü bu Sözleşme yürürlüğe girer.

29. Madde – Çekinceler

1. Bu Sözleşmenin I., II. ve VI. Bölümlerinde kapsanan herhangi bir hükme çekince konamaz. Herhangi bir Devlet, imza anında ya da onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdii anında, bu Sözleşmenin amacı ve hedefine uygun oldukları ölçüde, Sözleşmenin diğer hükümlerine bir ya da daha fazla çekince koyabilir.

2. Bir ya da daha fazla çekince koyan herhangi bir Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne iç hukukun ilgili içeriğini ya da herhangi bir ilgili bilgiyi bildirir.

3. 1. paragraf doğrultusunda bir ya da daha fazla çekince koyan Devlet, koşullar kesinleşir kesinleşmez, bunları kısmen ya da tamamen geri çekmeyi göz önünde tutar. Bu geri alım, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne gönderilen bildirim yolu ile gerçekleştirilir ve tebliğ tarihinden itibaren etkili olur.

4. Bu Sözleşmenin uygulamasını, 30. maddenin 2. paragrafında belirtildiği gibi bildirgede anılan bir bölgeye doğru genişleten herhangi bir Devlet, önceki paragraflar doğrultusunda ilgili bölge bakımından bir ya da daha fazla çekince koyabilir.

5. Sözleşmenin VII. Bölümü hükümlerin herhangi biri bakımından çekince koyan bir Taraf Devlet, bu hükümleri kabul ettiği ölçüde koruyan diğer bir Devlet tarafından sözü edilen hükümlerin uygulanmasını talep edemez.

30. Madde - Bölgesel uygulama

1. Herhangi bir Devlet, bu Sözleşmenin uygulanacağı bölge ya da bölgeleri, imza anında ya da onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdii anında, belirtebilir.

2. Herhangi bir Devlet Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne gönderilen bildirge ile, Sözleşmenin uygulamasını, uluslararası ilişkilerde sorumlusu olduğu veya bu bölgeler adına yükümlülük üstlenmeye yetkili olduğu ve bildirgede belirtilmiş olan diğer bir bölgeye, daha sonraki bir zamanda genişletebilir. Bu bölge bakımından, Sözleşme bu bildirgenin Genel Sekreterlik'e tebliğ edildiği tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3. Önceki iki paragraf uyarınca yayımlanan herhangi bir bildirge, bu bildirgede belirtilen bir bölge bakımından Genel Sekreterlik'e gönderilen bir bildirim ile geri alınabilir. Geri alım, bildirimin Genel Sekreterlik'e tebliğ edildiği tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü etkili olur.

31. Madde - Çıkma

1. Herhangi bir Devlet, herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne gönderilen bildirim vasıtasıyla bu Sözleşmeden tamamen ya da yalnızca VII. Bölümden çıkabilir.

2. Bu çıkma, bildirimin Genel Sekreterlik'e tebliğ tarihinden sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü etkili olur.

32. Madde – Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği, Sözleşmeye katılmış olan Avrupa Konseyi üye Devletlerine, herhangi bir İmzacıya, herhangi bir Tarafa veya diğer bir Devlete şunları bildirir:

- a. herhangi bir imzayı;
- b. onay, kabul, uygun bulma ya da katılma belgelerin tevdi edilmesini;
- c. bu Sözleşmenin 27. ya da 28. maddesi doğrultusunda bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihlerini;
- d. bu Sözleşmenin 29. maddesi uyarınca gerçekleştirilen herhangi bir çekinceyi ya da çekincenin geri alımını;
- e. bu Sözleşmenin 23., 24., 25., 27., 28., 29., 30. ve 31. maddelerinin hükümleri uyarınca yapılan bildirimi ya da bildirgeyi;
- f. bu Sözleşmeye bağlı herhangi bir diğer eylemi, bildirimi ya da iletişimi.

Aşağıda imzası bulunanlar, usulüne uygun biçimde yetkilendirilmiş olarak, bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

6 Kasım 2001 tarihinde Strazburg'ta, eşit ölçüde geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca olarak yazılan bu metinler, tek bir nüsha halinde Avrupa Konseyi arşivinde saklanır. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği, her Avrupa Konseyi Ülkesine, bu Sözleşmenin titiz çalışmasına katılmış olup da üye olmayan her bir Devlete ve bu Sözleşmeye katılması için davet edilen herhangi bir Devlete onaylı bir örnek iletilir.

**DEVLET HALEFİYETİNE İLİŞKİN
VATANSIZLIKTAN KAÇINMAYA DAİR
AVRUPA KONSEYİ SÖZLEŞMESİ**

Strazburg, 19.V.2006

İngilizceden Çeviren: Alper Can Aykaç

Antlaşmanın özeti²

Devlet Halefiyeti, çok sayıda vatansız kişilerin ortaya çıkmasına sebep olur. Bu yüzden, bu antlaşma, Devlet halefiyetinden doğan vatansızlık olaylarını önlemek, ya da en azından olabildiğince azaltmak amacıyla, Devletlerce uygulanması için daha ayrıntılı kuralları, Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi (ETS No. 166) üzerine inşa etmiştir.

Başlangıç

Bu Sözleşmeye imzacı olan Avrupa Konseyi Üye Devletleri ve diğer devletler,

Vatansızlıktan kaçınmanın, uluslararası topluluğun vatandaşlık alanındaki ana meselelerinden birisi olduğunu düşünerek;

Devlet halefiyetinin, vatansızlık olaylarının başlıca kaynağı olmayı sürdürdüğünü dikkate alarak;

6 Kasım 1997 tarihinde Strazburg'ta imzaya açılan Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi'nin (ETS no. 166), Devlet halefiyeti durumuna karşın vatandaşlığa dair ayrıntılı kuralları değil, yalnızca genel ilkeleri içerdiğini görerek;

Devlet halefiyetine ilişkin vatansızlık ile ilgili olarak, diğer uluslararası belgelerin hem bağlayıcı niteliğe sahip olmadığını hem de bazı önemli sorunlara yaklaşmadığını göz önünde tutarak;

Yukarıdaki nedenlerle, Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi'nin ilkelelerini göz önünde tutmak suretiyle yorumlanması ve uygulanması gereken Devlet halefiyetine ve vatansızlıktan kaçınmaya dair kapsamlı uluslararası bir belgeye ihtiyaç olduğu kanısına vararak;

Vatansızlıktan Kaçınma ve Vatansızlığı Azaltmaya dair Bakanlar Komitesi'nin R (99) 18 No.lu Tavsiyesini, son yıllarda elde edilen Dev-

² <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Summaries/Html/200.htm>

let halefiyeti ve vatansızlıkla ilgili uygulamalı deneyime ek olarak, hesaba katarak;

Bağlayıcı olan diğer uluslararası belgelere, yani Vatansız Kişilerin Durumuna ilişkin; Vatansızlığı Azaltmaya dair Birleşmiş Milletler Sözleşmelerine ve Antlaşmalar bakımından; Devletlerin Halefiiyetine dair ve Devlet Malları, Arşivleri ve Borçları bakımından; Devletlerin Halefiiyetine dair Viyana Sözleşmelerine saygı göstererek;

Gerçek Kişilerin Vatandaşlığı için Devlet Halefiiyetinin Sonuçlarına dair Hukuk yoluyla Demokrasi Avrupa Komisyonu (Venedik Komisyonu) Bildirgesinin yanı sıra, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 2001 yılı 55/153 no.lu Çözüm Kararına Ek içerisinde kapsanan Birleşmiş Milletler Uluslararası Hukuk Komisyonu tarafından hazırlanan, Devletlerin halefiiyetine ilişkin gerçek kişilerin vatandaşlığına dair taslak maddelere de saygı göstererek;

Devlet halefiiyetine ilişkin vatansızların özel durumuna uygulanan ayrıntılı kuralları, yukarıdaki uluslararası belgelerin ve dokümanların içinde düzenlenen genel ilkeler üzerine eklemek suretiyle, önyargısız biçimde inşa ederek;

Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesinde düzenlenen, "herkesin bir vatandaşlığı hakkı vardır" ve "vatandaşlıktan keyfi yoksunluk yasağı ve ayrımcılık yasağını içeren hukuk kuralına ve insan haklarına vatansızlıktan kaçınmak amacıyla saygı gösterilmelidir" ilkelerini yerine getirmek amacıyla,

Aşağıdaki hususlarda anlaşılmıştır:

1. Madde – Tanımlar

Bu Sözleşme amaçlarıyla ilgili olarak;

- "Devlet halefiiyeti" bir devletten diğerine topraklardaki uluslararası ilişkilerden doğan sorumluluğun geçmesi anlamına gelir;
- "İlgili Devlet" olayda gerçekleştiği kadarıyla, Selef Devlet ya da Halef Devlet anlamına gelir;
- "Vatansızlık" iç hukuk uygulaması uyarınca herhangi bir Devlet tarafından bir kişinin vatandaş olarak sayılmadığı durum anlamına gelir;

d. “Mutat ikamet” sabit, gerçek bir yerde sakin olma anlamına gelir;

e. “İlgili kişi” Devlet halefiyeti sırasında, Selef Devletin vatandaşlığına sahip ve Devlet halefiyeti sonucunda vatansız kalacak veya kalmış olan kişi anlamına gelir.

2. Madde – Vatandaşlık hakkı

Devlet halefiyeti sırasında, Selef Devlet vatandaşlığına sahip ve Devlet halefiyeti sonucunda vatansız kalacak veya kalmış olan herkes, aşağıdaki maddeler doğrultusunda ilgili devletin vatandaşı olma hakkına sahiptir.

3. Madde – Vatansızlığı önlemek

İlgili devlet, Devlet halefiyeti sırasında, Selef devletin vatandaşlığına sahip kişilerin halefiyet sonucunda vatansız kalmalarını önlemek için bütün uygun tedbirleri alır.

4. Madde – Ayrımcılık yasağı

Bu sözleşme uygulanırken, cinsiyet, renk, dil, din, siyasi ya da diğer düşünce, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir çoğunluğa bağlılık, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi herhangi bir temelde, ilgili Devletler, herhangi bir ilgili kişiye karşı ayrımcılık yapamazlar.

5. Madde – Halef Devletin sorumluluğu

1. Halef Devlet kendi vatandaşlığını, Devlet halefiyeti sırasında Selef Devlet vatandaşlığına sahip olan ve Devlet halefiyeti sonucunda vatansız kalacak veya kalmış olan kişilere aşağıdaki durumlarda tanıır:

a. Halef Devlete geçen Selef Devlet topraklarında o sırada bu kişiler mutaden ikamet ediyorlarsa, veya

b. Herhangi bir ilgili Devlet içinde o sırada bu kişiler mutaden ikamet etmemişler ama Halef Devlet ile uygun bir bağlantıya sahiplerse.

2. 1. paragrafın b. bendinde yer alan uygun bir bağlantı *diğerlerinin arasında (inter alia)* şunları içerir:

- a. Halef Devlete geçen Selef Devlet toprak parçasına ait yasal bir bağ
- b. Halef Devlete geçen topraklarda doğum
- c. Halef Devlete geçen Selef Devlet toprakları üzerinde son mutat ikametgâh

6. Madde – Selef Devletin sorumluluğu

Selef Devlet, Halef Devletin vatandaşlığını kazanmamış ve aksi halde Devlet halefiyeti sonucunda vatansız kalacak olan Selef Devlet vatandaşlarının vatandaşlığını iptal edemez.

7. Madde – İlgili kişinin açıklanmış iradesine saygı

Bir diğer Devlet ile uygun bağlantı temeli üzerinde ilgili olan bu Devletin vatandaşlığını kazanabilecek olan ilgili kişinin açıklanmış iradesini yansıtan vatandaşlık, 5. maddenin 1. paragrafının b. bendindeki vatandaşlık ise, Halef Devlet kendi vatandaşlığını tanımayı reddedemez.

8. Madde – Kanıt kuralları

1. Devlet halefiyeti sonucunda vatansız kalmış ya da kalacak olan kişilere karşı ve bu kişilere karşı olağan koşulların uygulanmasının makul olmadığı durumlarda, Halef Devlet kendi vatandaşlığını tanımak için gerekli olan kendi olağan kanıt koşulları üzerinde ısrar edemez.

2. Halef Devlet, Devlet halefiyeti sırasında kendi toprağında mutaden ikamet eden ve Devlet halefiyeti sonucunda vatansız kalmış ya da kalacak olan kişilere kendi vatandaşlığını tanımadan önce, diğer bir vatandaşlığı kazanmamış olma kanıtını aramaz.

9. Madde – Vatansız kişilerin vatandaşlık kazanmalarını kolaylaştırma

İlgili Devlet, hukuken ve mutaden kendi topraklarında ikamet eden, 5. ve 6. maddelere rağmen vatansız olan kişilerin İlgili Devlet vatandaşlığını kazanmalarını kolaylaştırır.

10. Madde – Doğum anındaki vatansızlıktan kaçınma

Devlet halefiyeti sırasında, Selef Devletin vatandaşlığına sahip olan ebeveynin ilgili Devlet toprağındaki Devlet halefiyetinin ardından doğan çocuğı aksi halde vatansız olacaksa, ilgili Devlet bu çocuğı kendi vatandaşlığını tanır.

11. Madde – İlgili kişiyi bilgilendirme

İlgili Devlet, ilgili kişilerin kendi vatandaşlıklarının kazanılmasına ilişkin kurallar ve usuller hakkında yeterli bilgi sahibi olmalarını sağlamak için gerekli bütün adımları atar.

12. Madde – Usule ilişkin teminatlar

Bu sözleşme uygulanırken, ilgili Devlet vatandaşlığına ilişkin usullerin yapısında aşağıdakileri sağlar:

- a. ilgili başvurular makul zamanda işleme alınır.
- b. ilgili kararlar yazılı nedenleri içerir ve iç hukuk uyarınca idarî ya da yargısal gözden geçirmeye açık tutulur.
- c. harçlar makul seviyede tutulur ve başvuranlar için engel teşkil etmez.

13. Madde – Uluslararası anlaşma yolu ile dostane çözüm

İlgili Devletler, uluslararası anlaşma yolunun uygun görüldüğü durumlarda vatandaşlığına, özellikle de vatansızlıktan kaçınmaya, ilişkin sorunları düzene sokmak için çabalar.

14. Madde – Uluslararası işbirliği

1. Devlet halefiyetinden doğan vatansızlıktan kaçınmak için uygun tedbirleri almak amacıyla, ilgili Devletler kendi aralarında, kendi ilgili iç hukuklarına ilişkin bilgi sağlamak da dâhil olmak üzere, işbirliği yaparlar

2. 1. paragrafta anılan aynı amaçla, ilgili Devletler aşağıdakilerle işbirliği yaparlar:

a. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği ile ve Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) ile,

b. uygun olduğu durumlarda diğer Devletler ile ve uluslararası örgütler ile.

15. Madde – Bu Sözleşmenin uygulanışı

1. Bu sözleşme, yürürlüğe girişinden sonra meydana gelen Devlet halefiyetleri bakımından uygulanır.

2. Ancak ilgili Devlet, bu Sözleşme ile bağlı olma rızasını ifade ediş anında veya daha sonraki bir anda, bu Sözleşme hükümlerinin bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce meydana gelen Devlet halefiyetine de uygulanacağını, Avrupa Konseyi'ne gönderilen bildirim ile açıklayabilir.

3. Eğer birden fazla ilgili Devlet aynı Devlet halefiyeti hakkında 2. paragrafta düzenlenmiş olan bir açıklama yaparsa, bu Sözleşme bu tür bir açıklamayı yapmış olan Devletler arasında uygulanacaktır.

16. Madde – Bu Sözleşmenin etkileri

1. Bu Sözleşmenin hükümleri, vatansızlıktan kaçınmaya dair daha lehe olan hakların kişilere uyarlandığı veya uyarlanabileceği, yürürlükte olan ve yürürlüğe girebilecek, iç hukukun ve bağlayıcı uluslararası belgelerin hükümlerine halel getirmez.

2. Bu Sözleşme, aşağıdaki bağlayıcı uluslararası belgeler ile bağlı olan Taraf Devletlerin arasındaki ilişkilerde, aşağıdakilerin uygulanmasına halel getirmez:

a. Avrupa Vatandaşlık Sözleşmesi ve özellikle, bu Sözleşmenin devlet halefiyeti ve vatandaşlık ile ilgili olan VI. Bölümü;

b. bu belgelerin bu Sözleşme ile bağdaştığı kadarıyla, diğer uluslararası bağlayıcı belgeler.

17. Madde – Uyuşmazlıkların çözümü

Bu Sözleşmenin uygulanması ya da yorumu ile ilgili herhangi bir uyuşmazlık, öncelikle müzakere içerisinde çözümlenir.

18. Madde – İmza ve yürürlüğe giriş

1. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi üye Devletlerinin ve bu titiz çalışmaya katılmış olup da üye olmayan Devletlerin imzalarına açıktır. Bu Devletler bağlanmaya dair kendi rızalarını aşağıdaki şekillerle ifade edebilirler:

a. onay, kabul, uygun bulma bakımından çekincesiz olarak imzalamak; veya

b. onay, kabul, uygun bulma şartıyla imzalamak.

Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'nde saklanır.

2. Bu Sözleşme, Avrupa Konseyi'nin üç üye Devletinin bir önceki paragrafın hükümleri doğrultusunda Sözleşmeyle bağlı olma rızasını ifade ettiği tarihten sonraki üç aylık dönemin bitimi izleyen ayın ilk günü, Sözleşmeyle bağlı olma rızasını ifade etmiş olan tüm Devletler için, yürürlüğe girer.

3. Sözleşmeyle bağlı olma rızasını sonradan ifade eden herhangi bir Devlet bakımından Bu Sözleşme, imza tarihinden ya da onay, kabul veya uygun bulma belgesinin tevdii tarihinden sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

19. Madde – Katılım

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, bu titiz çalışmaya katılmamış olup Avrupa

Konseyi'ne üye olmayan herhangi bir Devleti bu sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2. Herhangi bir katılımcı Devlet bakımından, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne tevdi tarihinden sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü bu Sözleşme yürürlüğe girer.

20. Madde – Çekinceler

1. 7. madde, 8. maddenin 2. paragrafı, 12. madde ve 14. maddenin 2. paragrafının b. bendi hükümleri ile ilgili olanlar dışında, bu Sözleşmeye çekince konamaz.

2. 1. paragraf uyarınca Devlet tarafından konan herhangi bir çekince, imza anında ya da onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdi sırasında şekillendirilir.

3. Herhangi bir Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne gönderilen bildirge vasıtasıyla 1. paragraf doğrultusunda koyduğu, tebliğ tarihinden itibaren etkili olacak çekincesini tamamen ya da kısmen geri alabilir.

21. Madde – Çıkma

1. Herhangi bir Devlet, herhangi bir zamanda Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği'ne gönderilen bildirim vasıtasıyla bu Sözleşmeden çıkabilir.

2. Bu çıkma, bildirimin Genel Sekreterlik'e tebliğ tarihinden sonraki üç aylık dönemin bitimini izleyen ayın ilk günü etkili olur.

22. Madde – Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği, Sözleşmeye katılmış olan Avrupa Konseyi üye Devletlerine, herhangi bir İmzacıya, herhangi bir Tarafa veya diğer bir Devlete şunları bildirir:

a. herhangi bir imzayı;

- b. onay, kabul, uygun bulma, katılım belgelerinin tevdi edilmesi-ni;
- c. bu Sözleşmenin 18. ve 19. maddeleri doğrultusunda bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihlerini;
- d. bu Sözleşmenin 20. maddesi uyarınca gerçekleştirilen herhangi bir çekinceyi ya da çekincenin geri alımını;
- e. bu Sözleşmenin 21. maddesinin ve 15. maddesinin hükümleri altında yapılan bildirimi ya da bildirgeyi;
- f. bu Sözleşmeye bağlı herhangi bir diğer eylemi, bildirimi ya da iletişimi.

Aşağıda imzası bulunanlar, usulüne uygun biçimde yetkilendirilmiş olarak, bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

19 Mayıs 2006 tarihinde Strazburg'da, eşit ölçüde geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca olarak yazılan bu metinler, tek bir nüsha halinde Avrupa Konseyi arşivinde saklanır. Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği, her Avrupa Konseyi Ülkesine, bu Sözleşmenin titiz çalışmasına katılmış olup da üye olmayan her bir Devlete ve bu Sözleşmeye katılması için davet edilen herhangi bir Devlete onaylı bir örnek iletilir.